

Decyzja Komisji Europejskiej z 24 marca 2004 r. w sprawie COMP/C-3.37.792 Microsoft

Justyna Majcher

Niniejszy komunikat badawczy dotyczy decyzji Komisji Europejskiej z 24.03.2004 r., w której Komisja stwierdziła naruszenie przez Microsoft Corporation reguł konkurencji poprzez przeniesienie swojej pozycji monopolistycznej z rynku systemów operacyjnych dla komputerów osobistych na rynek systemów operacyjnych dla serwerów i rynek odtwarzaczy medialnych. Komisja nakazała Microsoftowi udostępnienie konkurentom wypracowanych przez siebie technologii oraz sprzedaż systemu operacyjnego Windows bez Windows Media Player. Na Microsoft została nałożona kara pieniężna w wysokości 497 mln. euro.

1. Sentencja Decyzji

W dniu 24.03.2004 r. Komisja Europejska zamknęła toczące się od ponad pięciu lat postępowanie przeciwko firmie Microsoft, wydając Decyzję¹ o naruszeniu przez Microsoft reguł konkurencji (Art. 82 TWE i Art. 54 Układu o Europejskim Obszarze Gospodarczym – UEKG) poprzez przeniesienie swojej pozycji monopolistycznej z rynku systemów operacyjnych dla komputerów osobistych na rynek systemów operacyjnych dla serwerów i rynek odtwarzaczy medialnych. Komisja nakazała Microsoftowi udostępnienie konkurentom wypracowanych przez siebie technologii i posiadanych praw własności intelektualnej oraz zmianę dotychczasowej strategii polegającej na włączaniu do systemu operacyjnego Windows nowych aplikacji, na które istnieje zapotrzebowanie konsumentów. Na Microsoft została nałożona kara pieniężna w wysokości 497 mln euro.

2. Przebieg postępowania

W grudniu 1998 r. amerykańska firma komputerowa – Sun Microsystems złożyła w Komisji na podstawie Art. 3 Rozporządzenia nr 17 skargę na postępowanie Microsoftu, który odmówił jej dostępu do informacji interfejsowej niezbędnej dla Sun w celu rozwoju produktów mogących współpracować z komputerami osobistymi w środowisku Windows i tym samym umożliwić Sun konkurowanie na równej stopie na rynku systemów operacyjnych dla serwerów (sprawa IV/C-3/37.345).

Dochodzenie Komisji ujawniło, że firma Sun nie była jedynym przedsiębiorstwem, któremu odmówiono dostępu do takiej informacji interfejsowej i że strategia nieujawniania informacji przez Microsoft była częścią szerszej strategii firmy mającej na celu zamknięcie rynku przed konkurencją. W dniu 1.08.2000 r. Komisja wystosowała do Microsoftu pierwsze „Pismo o Przedstawieniu Zarzutów” (*Statements of Objections*), w którym skoncentrowała się na zagadnieniach współdziałania systemu operacyjnego Windows z systemami operacyjnymi dla serwerów.

W lutym 2000 r. Komisja rozszerzyła, z własnej inicjatywy, zakres postępowania przeciwko firmie Microsoft w celu zbadania skutków integracji odtwarzacza plików multimedialnych Windows Media Player z systemem operacyjnym Windows 2000 (sprawa COMP/C-3.37.792). Dochodzenie to zakończyło się wystosowaniem do Microsoftu drugiego „Pisma o Przedstawieniu Zarzutów”. Dokument ten objął zarówno odmowę przez Microsoft dostępu do swoich technologii i praw związanych ze współdziałaniem między serwerami, jak i integrację Windows Media Player z systemem operacyjnym Windows. Tym samym Komisja połączyła obydwie sprawy przeciwko firmie Microsoft i prowadziła dalsze dochodzenie łącznie (pod numerem sprawy COMP/C-3/37.792).

Komisja stwierdziła w tej części dochodzenia, że wszechobecność Windows Media Player, wynikająca z włączenia go do systemu operacyjnego Windows 2000, sztucznie obniżyła bodźce firm muzycznych, filmowych, medialnych, a także twórców oprogramowania do rozwoju alternatywnych odtwarzaczy plików medialnych. W rezultacie Microsoft wiążąc Windows Media Player ze swoim systemem operacyjnym Windows, chciał zamknąć rynek przed konkurentami, a tym samym doprowadzić do zmniejszenia gamy produktów dla konsumentów.

Latem 2003 r. Komisja wystosowała do Microsoftu trzecie z kolei tzw. uzupełniające „Pismo o Przedstawieniu Zarzutów” dotyczące głównie wyników przeprowadzonych przez nią badań rynkowych² i ich związku z wcześniejszymi zarzutami Komisji.

Dodatkowo, na życzenie Microsoftu, między 12 a 14 listopada 2003 r., odbyło się w tej sprawie tzw. „Publiczne Przesłuchanie” (*Public Hearing*).

3. Nadużycie pozycji dominującej przez Microsoft w świetle Art. 82 TWE

W Decyzji z 24.03.2004 r. Komisja uznała, że Microsoft naruszył art. 82 TWE i art. 54 UEOG poprzez nadużycie swojej pozycji dominującej na rynku systemów operacyjnych dla komputerów osobistych. Nadużycie polegało na:

- 1) odmowie Microsoftu dostępu do jego technologii i praw związanych ze współdziałaniem między serwerami, jaką praktykował Microsoft od października 1998 r. (art. 2 lit. a Decyzji);
- 2) sprzedaży związanej, tj. uwarunkowania sprzedaży systemu operacyjnego Windows jednoczesnym nabyciem Windows Media Player, stosowanej przez Microsoft od maja 1999 r. (art. 2 lit. b Decyzji).

Zdaniem Komisji Microsoft nadużył swojej władzy rynkowej, celowo ograniczając współdziałanie pomiędzy komputerami używającymi systemu operacyjnego Windows a serwerami innych producentów oraz poprzez wiązanie Windows Media Player (produktu, który miał konkurentów) z wszechobecnym systemem ope-

racyjnym Windows. To nielegalne postępowanie umożliwiło firmie Microsoft uzyskanie pozycji dominującej na rynku systemów operacyjnych dla serwerów, które znajdują się w samym centrum korporacyjnych sieci informatycznych, i stworzyło ryzyko wyeliminowania wszelkiej konkurencji z rynku (par. 590-692 decyzji). Dodatkowo postępowanie Microsoftu, polegające na zintegrowaniu Windows Media Player z systemem operacyjnym Windows 2000, znacznie osłabiło konkurencję na rynku odtwarzaczy plików multimedialnych, w szczególności oferujących przesył plików multimedialnych „na żywo” (tzw. *streaming*) (par. 793-989).

Komisja uznała również, że te nadużycia ze strony firmy Microsoft działają hamująco dla innowacji i godzą zarówno w proces konkurencyjny, jak i samych konsumentów, którzy w długim okresie będą skonfrontowani z mniejszym wyborem i wyższymi cenami (par. 693 decyzji).

4. Środki zaradcze

Aby odzyskać warunki uczciwej konkurencji Komisja nałożyła na Microsoft następujące środki zaradcze:

- 1) W związku z odmową dostępu do informacji interfejsowej Microsoft został zobowiązany do ujawnienia swoim konkurentom w ciągu 120 dni od wydania Decyzji kompletnej i dokładnej dokumentacji wypracowanych przez firmę technologii i posiadanych praw własności intelektualnej (art. 5 lit. a Decyzji)³. Microsoft musi zapewnić, że informacje dostarczane konkurentom są na bieżąco uaktualniane (art. 5 lit b Decyzji) oraz ustanowić w ciągu 120 dni mechanizm umożliwiający zainteresowanym przedsiębiorstwom uzyskanie informacji o zakresie i warunkach dostępnej dokumentacji interfejsowej (art. 5 lit c Decyzji).
- 2) Odnośnie sprzedaży związanej, Komisja zobowiązała Microsoft do dostarczania producentom komputerów osobistych (oraz w przypadku sprzedaży bezpośredniej końcowym użytkownikom) pełnej wersji systemu operacyjnego Windows, która nie zawiera automatycznie Windows Media Player w ciągu 90 dni od wydania Decyzji. Wymóg ten nie oznacza jednak, że konsumenci będą mogli nabyć system operacyjny bez odtwarzaczy plików multimedialnych. Środek zaradczy Komisji ma celu umożliwienie konsumentom zakupu takiego pakietu oprogramowania, jakiego sami chcą, a nie takiego, jaki chce sprzedać Microsoft. Niemniej jednak Microsoft zachował prawo do oferowania pakietu składającego się z systemu operacyjnego Windows i Windows Media Player (art. 6 Decyzji). Jednakże Microsoft musi się powstrzymać od stosowania jakichkolwiek warunków handlowych, technologicznych lub umownych, które miałyby na celu zmniejszenie atrakcyjności i funkcjonalności samej wersji Windows (tj. bez Windows Media Player). W szczególności, Microsoft nie może udzielać producentom komputerów osobistych rabatów lub upustów uwarunkowanych zakupem Windows łącznie z Windows Media Player.

Komisja jest przekonana, że zastosowane środki przyniosą koniec nadużyciom pozycji dominującej oraz że są proporcjonalne i ustanawiają jasne zasady dla przyszłej działalności Microsoftu. Aby zapewnić skuteczne i zgodne z wyznaczonym terminem zastosowanie się firmy Microsoft do decyzji, Komisja wyznaczy Pod-

miot Monitorujący (*Monitoring Trustem*), który będzie m.in. sprawdzać, czy ujawnienie informacji i dokumentacji interfejsowej przez Microsoft jest kompletne i właściwe oraz czy dwie wersje oferowanego systemu operacyjnego Windows, tj. wersja bez Windows Media Player i wersja z Windows Media Player, są ekwiwalentne oraz posiadają porównywalną funkcjonalność (par. 1043-1048).

5. Kara

Na podstawie Art. 15 ust. 2 Rozporządzenia Nr 17 Komisja nałożyła na Microsoft karę pieniężną w wysokości 497 196 304 euro za naruszenie art. 82 TWE i art. 54 UEOG (art. 3 Decyzji). Wysokość kary jest uzasadniona bardzo poważnym naruszeniem reguł konkurencji oraz ryzykiem wykluczenia konkurencji z rynku systemów operacyjnych dla serwerów oraz producentów odtwarzaczy plików multimedialnych, oferujących przesył plików multimedialnych „na żywo”.

Informacja o autorce

Mgr Justyna Majcher, DotEcon Ltd., Londyn; uczestniczka Seminarium Doktoranckiego Zakładu Europejskiego Prawa Gospodarczego Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego; JustynaMajcher@dotecon.com

Przypisy

- ¹ Decyzja została opublikowana elektronicznie w dniu 21.04.2004 r. Jej tekst jest dostępny pod adresem internetowym <http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/decisions/37792/en.pdf>.
- ² Między kwietniem a czerwcem 2003 r. Komisja przeprowadziła szerokie badania rynkowe wśród przedsiębiorstw dotyczące współdziałania pomiędzy serwerami oraz włączenia Windows Media Player do programu operacyjnego Windows.
- ³ Obowiązek ujawnienia informacji dotyczy tylko dokumentacji interfejsowej, a nie kodu źródłowego systemu operacyjnego Windows. Ponadto w zakresie, w jakim te informacje są chronione przez własność intelektualną w Europejskim Obszarze Gospodarczym, Microsoft ma prawo do żądania rozsądnego wynagrodzenia.